

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 90/04-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť M. C., bytom S., zastúpenej advokátom JUDr. B. K., Advokátska kancelária, V. n. T., vo veci porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 75/03 z 28. októbra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2004 doručená sťažnosť M. C., bytom S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. B. K., Advokátska kancelária, V. n. T., v ktorej namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 75/03 z 28. októbra 2003.

Podstatou sťažnosti je to, že najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 75/03 z 28. októbra 2003 zamietol dovolanie sťažovateľky proti zmeňujúcemu rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“), ktorým bola jej žaloba o neplatnosť prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zamietnutá. Rozsudok bol žalobkyni doručený 29. januára 2004.

Sťažovateľka je presvedčená, že týmto rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základných práv. Ide o čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (č. 209/1992 Zb.) a čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru každá fyzická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľka ďalej uviedla: „Najvyšší súd SR v napadnutom rozsudku sa odchýlil od stanoviska odvolacieho súdu o tom, že právo žalobkyne na uplatnenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a OZ) bola na námietku žalovaného J. H. uznané za premlčané, ale

nevyvodil z tohto záveru žiadne právne dôsledky, t. j. nezrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Ďalej dovolací súd nesprávne posúdil dopad ustanovenia § 134 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. na zaradenie nehnuteľnosti do exekučnej dražby a pripustil, žalovaný J. H. ako vydražiteľ (a veriteľ) nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré netvorili vlastníctvo dlžníka (žalovaného S. P.). Žalovaní J. H. a S. P. nekonali dobromyseľne, lebo obaja vedeli, že žalobkyňa včas uplatnila svoje právo na dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu (§ 40a OZ).

Podľa § 134 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. exekúciu predajom nehnuteľnosti možno vykonať len vtedy, ak oprávnený s exekúciou predajom nehnuteľnosti označenej v upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti súhlasí a ak sa preukázalo, že nehnuteľnosť je vo vlastníctve povinného.

Najvyšší súd pozmenil právny dôvod zamietnutia žaloby oproti odvolaciemu súdu bez toho, aby k tomu vykonal príslušné dokazovanie. Preukázanie vlastníctva povinného u zexekuvovanej nehnuteľnosti nemožno bagatelizovať tak, že ide o procesné ustanovenie, lebo za ním sa skrýva hmotnoprávna povinnosť preukázania vlastníctva povinného.

Nemožno tento nedostatok odôvodniť tým, že iná osoba má právo na žalobu o vylúčenie veci z exekúcie. Ide o iný právny inštitút, z ktorého prislúcha právo pre tretiu osobu. Skúmanie vlastníckeho práva povinného k nehnuteľnosti je však povinnosť priamo súvisiaca s vykonaním exekúcie predajom nehnuteľnosti. Nazdávame sa, že je neprípustné, aby dovolací súd nahradil vlastné právne posúdenie veci odvolacím súdom, lebo by konal mimo rámca vlastnej prieskumnej činnosti (viď nepublikovaný rozsudok NS SR č. j. 2 Cdo 25/98 zo dňa 30. 11. 1998).“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyhovel tejto jej sťažnosti a aby po ústnom pojednávaní:

„1. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej i zákon o ústavnom súde) rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 75/03 z 28. októbra 2003 porušil:

- a) článok 1 ods. 1, článok 2 ods. 2, článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*
- b) článok 6 ods. 1, prvú vetu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.) v spojení s článkom 1 ods. 2 a článkom 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.*

2. Podľa § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. b), c) a d) zákona o ústavnom súde:

- a) zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 75/03 z 28. októbra 2003,*
- b) vrátil vec Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie s právnym názorom, že k vydaniu rozsudku Krajského súdu v Prešove č. j. 4 Co 399/02 zo dňa 21. 10. 2002 došlo v rozpore s Ústavou SR,*
- c) prikázal, aby Najvyšší súd SR obnovil stav pred porušením môjho základného práva.“*

II.

1. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

2. Ústavný súd môže sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť vtedy, ak je zrejmé, že medzi namietaným postupom všeobecného súdu, v tomto prípade najvyššieho súdu, a označenými základnými právami (na súdnu ochranu a na spravodlivý proces) nie je žiadna súvislosť, ktorá by reálne vytvárala základ na záver o možnom porušení uvedených základných práv.

Ústavný súd najprv pripomína, že v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy je súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy umožňuje preskúmať aj rozhodnutie všeobecného súdu vrátane najvyššieho súdu, avšak len z hľadiska, či napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je alebo nie je v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave a princípmi spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavnému súdu neprislúcha výklad obyčajných zákonov, napríklad ustanovení Občianskeho zákonníka, Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku, tak ako sa toho domáha sťažovateľka. Ústavný súd musí preskúmať len to, či sa tieto obyčajné zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia a omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Sťažovateľka namietla v postupe najvyššieho súdu to, že najvyšší súd sa odchýlil od stanoviska odvolacieho (krajského) súdu a napriek tomu jeho rozsudok nezrušil, a súčasne namietala aj to, že najvyšší súd zmenil právny dôvod zamietnutia žaloby oproti krajskému súdu bez toho, aby vykonal dokazovanie. Súčasne sťažovateľka oponovala tomu, že žaloba o vylúčenie veci z exekúcie je iný inštitút, ktorý nemá žiaden súvis s otázkou vlastníckeho práva k exekvovanej nehnuteľnosti. Nahradenie právneho názoru krajského súdu sťažovateľka považuje za konanie najvyššieho súdu mimo rámca vlastnej prieskumnej činnosti.

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie bolo zamietnuté aj z dôvodov, ktoré odvolací súd nepoužil. Tieto dôvody, ktoré potvrdzujú vecnú správnosť výroku rozsudku odvolacieho súdu, sú výsledkom právnych úvah najvyššieho súdu, ktoré nevyžadovali žiadne dokazovanie a sú prípustné aj bez ďalších skutkových zistení. Napokon

podľa § 243a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku dovolací súd dokazovanie ani nevykonáva. Najvyšší súd bol nielen oprávnený, ale aj povinný, ak to zistený skutkový stav dovolil, aby uviedol na pravú mieru právne závery, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej, a v tejto spojitosti mu nemožno ústavne nič vyčítať alebo tvrdiť, že konal nad rámec oprávnení mimoriadneho opravného súdu. Zmena alebo doplnenie právneho názoru vo veci samej však nie je samostatným dôvodom na to, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušoval, ak inak je výrok takeého rozsudku vecne správny a zodpovedá výsledkom dokazovania pred súdmi nižších stupňov.

3. Ústavný súd na základe obsahu rozsudku najvyššieho súdu a námietok sťažovateľky prijal záver o tom, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Medzi namietanými základnými právami, ktorých porušenie namieta, a rozsudkom najvyššieho súdu nie je žiadna taká súvislosť, ktorá by po prijatí sťažnosti reálne pripustila záver o ich porušení.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov ústavný súd odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľka domáhala jeho priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2004